

ความเป็นไปได้ในการใช้ที่ดินเพื่อการเลี้ยงโคนมในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

Possibility of Land Use for Dairy Farming in Amphoe Wang Namkhieo Nakhon Ratchasima Province

คำนำ

ดินเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญยิ่งต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ สัตว์ และพืช ดินเปรียบเสมือนเป็นแหล่งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีพ และความเจริญทุกๆ ด้านของมนุษยชาติ (คณาจารย์ภาควิชาปฐพีวิทยา, 2541) แต่เนื่องจากที่ดินเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด เมื่อประชากรเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วจึงทำให้ความต้องการในการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้เอง จึงต้องมีการประเมินที่ดินเพื่อใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ การใช้ที่ดินประกอบด้วย การใช้ที่ดินเพื่อการเพาะปลูกพืช เพื่อการเลี้ยงสัตว์ และเพื่อการป่าไม้ ตลอดจนใช้เพื่อการพักผ่อน การท่องเที่ยว และการอนุรักษ์สัตว์ป่า ที่ดินแต่ละชนิดแต่ละแห่งจะมีศักยภาพในการใช้ประโยชน์แตกต่างกัน ดังนั้น การประเมินที่ดินจะทำให้เข้าใจถึงศักยภาพของที่ดิน ซึ่งจะช่วยให้ผู้วางแผนการใช้ที่ดินทราบว่า แบบใดจะเป็นการใช้ประโยชน์จากที่ดินมีประสิทธิภาพที่สุด (คูสิต, 2530) ลักษณะสำคัญของการประเมินที่ดิน คือ การเปรียบเทียบความต้องการปัจจัยต่างๆ ของการใช้ที่ดินกับทรัพยากรที่ดินที่มีอยู่ โดยมีหลักการว่า การใช้ที่ดินชนิดต่างๆ นั้น ต้องการปัจจัยต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป เช่น การใช้ที่ดินเพื่อผลิตพืชกับทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ต้องการคุณภาพของที่ดินที่แตกต่างกัน แต่ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของเทคโนโลยีที่ใช้อยู่ด้วย (วัลนิภา, 2543)

โคนมเป็นสัตว์ที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตอาหารให้แก่มนุษย์ โดยเฉพาะนํ้านม นับได้ว่า เป็นอาหารธรรมชาติที่อุดมไปด้วย โปรตีน พลังงาน วิตามิน และแร่ธาตุ ที่มนุษย์บริโภคได้ทั้งหมด นอกจากนี้โคนมยังสามารถใช้ประโยชน์จากอาหารที่มนุษย์ไม่ต้องการ เช่น ต้นพืชของเหลือจากไร่นาและอุตสาหกรรม หากมองในแง่ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร นับได้ว่าโคนมสามารถเปลี่ยนอาหารเป็นนํ้านมได้มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสัตว์ชนิดอื่นๆ โคนมมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนไนโตรเจนในอาหารเป็นไนโตรเจนในนํ้านมได้ถึง 27% จึงมีการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในประเทศ

ไทยเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2500 เมื่อกรมปศุสัตว์ตั้งหน่วยผสมเทียมขึ้นในเขตจังหวัดราชบุรีและนครปฐม ต่อมาปี พ.ศ. 2505 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้จัดตั้งโรงงานทำผลิตภัณฑ์นมและรับซื้อน้ำนมดิบจากเกษตรกร พร้อมทั้งให้การส่งเสริมเกษตรกรในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและบริเวณรอบๆ กรุงเทพมหานคร ให้เลี้ยงโคนม นอกจากนี้มีการจัดตั้งฟาร์ม โคนม ไทย-เดนมาร์กขึ้นภายใต้ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลเดนมาร์กที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดสระบุรี เป็นฟาร์มตัวอย่างให้การอบรมเกษตรกรให้รู้จักการเลี้ยงโคนมที่ถูกต้อง จึงนับได้ว่าการพัฒนาการเลี้ยงโคนมในประเทศไทยได้เริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 เป็นต้นมา (สมพงษ์, 2528) แม้ว่าโคนมเป็นสัตว์เศรษฐกิจชนิดหนึ่งของไทยที่ได้รับการส่งเสริมเพิ่มขึ้น แต่เนื่องจากจำนวนการเลี้ยงยังมีไม่เพียงพอ เมื่อเทียบกับความต้องการน้ำนมและผลิตภัณฑ์นมของประเทศ สาเหตุที่ทำให้การเลี้ยงโคนมไม่แพร่หลายมากนัก เพราะเป็นสัตว์ที่ชอบอยู่ในสภาพอากาศเย็น อุณหภูมิต่ำ สามารถให้ผลผลิตน้ำนมสูงเมื่ออยู่ในอุณหภูมิ 16 องศาเซลเซียส อีกทั้งยังต้องการการถ่ายเทความร้อนออกจากร่างกายอีกด้วย ในขณะที่ในประเทศไทยมีเพียงไม่กี่จังหวัดเท่านั้นที่มีอุณหภูมิและสภาพอากาศเหมาะสมกับการเลี้ยงโคนมที่ให้น้ำนมคุณภาพสูง (ไทยฟาร์มโซน, 2545)

ในเขตพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีสภาพทางกายภาพเป็นภูเขา เนินเขา ที่ราบแบบลูกคลื่น และมีสภาพภูมิอากาศเย็น น่าจะมีโอกาสเป็นไปได้ในการใช้พื้นที่เพื่อการเลี้ยงโคนม

ดังนั้น การศึกษา “ความเป็นไปได้ในการใช้ที่ดินเพื่อการเลี้ยงโคนม ในเขตอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา” เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการพิจารณาในการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อหาบริเวณที่มีความเป็นไปได้ในการใช้ที่ดินเพื่อการเลี้ยงโคนมในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการศึกษาไปส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาสภาพพื้นที่ทางกายภาพของอำเภอวังน้ำเขียวเพื่อหาบริเวณที่มีความเป็นไปได้สำหรับการเลี้ยงโคนมในอำเภอวังน้ำเขียว โดยพิจารณาจากระยะทางแหล่งน้ำ ความลาดชันของพื้นที่ และความเหมาะสมของดินสำหรับการทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบถึงพื้นที่ที่มีระดับความเป็นไปได้ในการใช้ที่ดินเพื่อการเลี้ยงโคนมในเขตอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ตลอดจนนำผลการวิจัยในครั้งนี้เสนอแนะเป็นแนวทางในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเลี้ยงโคนมในเขตอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนต่อไป